

20.2.2019

EOAK/117/2018

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Mikko Sarja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Kaija Tanttinen-Laakkonen

KUOLINTODISTUKSEN LAATIMISEN VIIVÄSTYMINEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Porin perusturvakeskuksen menettelyä äitinsä kuolintodistuksen laatimisessa.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta Porin perusturvan terveys- ja sairaalapalveluiden johtaja antoi 6.3.2018 lausunnon, johon liittyi Länsi-Porin lähipalvelualueen alueylilääkärin 1.3.2018 antama selvitys.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeet

Suomen perustuslaki

Perustuslain (731/1999) 109 §:n mukaan eduskunnan oikeusasiamiehen tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallintolaki

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Laki ja asetus kuolemansyyn selvittämisestä

Kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain (459/1973) 4 §:n 1 momentin mukaan lääketieteellinen ruumiinavaus voidaan kuolemansyyn selvittämiseksi suorittaa, jos kuollut henkilö viimeisen sairautensa aikana on ollut lääkärin hoidossa ja jos ruumiinavaus on yleisen terveyden- ja sairaanhoidon kannalta tarpeellinen.

Lain 5 §:n 1 momentin mukaan sairaanhoitolaitoksessa tai terveyskeskuksessa kuolleen taikka sinne kuolleen tuodun henkilön lääketieteellisen ruumiinavauksen suorittamisesta päättää sairaanhoitolaitoksen tai terveyskeskuksen asianomainen ylilääkäri tai vastaava lääkäri. Toimenpiteeseen on saatava vainajan lähimmän omaisen tai vainajalle muuten läheisen henkilön suostumus. Jos suostumusta ei voida viivytyksettä saada, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos voi lääkärin saatettua asian sen ratkaistavaksi antaa luvan ruumiinavauksen suorittamiseen.

Lain 15 §:n 1 momentin mukaan kuolemansyyn selvittämistä koskevat asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Säännöksen 2 momentin 3 kohdan mukaan kuolemansyyn selvittämistä koskeviin asiakirjoihin sisältyviä tietoja saa 1 momentin estämättä antaa vainajan lähiomaiselle tai muulle hänen läheiselleen.

Selvitettyään kuolemansyyn lääkärin on kuolemansyyn selvittämisestä annetun asetuksen (948/1973) 19 §:n 1 momentin mukaan laadittava kuolintodistus. Jos kuolemansyyn selvittäminen viivästyy erikoistutkimuksen johdosta tai muusta vastaavasta syystä, lääkärin on säännöksen 2 momentin mukaan suoritettuaan välittömästi ruumiiseen liittyvät tutkimukset annettava lupa hautaamiseen. Kuolemansyyn tultua selvitettyksi lääkärin on viipymättä laadittava kuolintodistus.

Asetuksen 19 §:n 4 momentin (sellaisena kuin se oli voimassa tapahtuma-aikaan) mukaan asianomaisen lääkärin oli viipymättä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kuoleman toteamisesta, lähetettävä kuolintodistus Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle. Säännös vastaa voimassa olevan asetuksen (1253/2018) 19 §:n 3 momenttia.

3.2 Asiassa saatu selvitys

Länsi-Porin lähipalvelualueen alueylilääkärin selvityksen mukaan kantelijan äiti kuoli kotonaan 26.12.2016. Kuolemansyyn selvittämiseksi hänelle tehtiin lääketieteellinen ruumiinavaus. Oikeuslääkärin konsultaatiossa oli todettu, että oikeuslääketieteelliseen ruumiinavaukseen ei ollut tarvetta. Hautauslupa annettiin lääketieteellisen avauksen jälkeen 5.1.2017. Lopullinen kuolintodistus laadittiin 28.4.2017, kun saatiin lopulliset histologiset tiedot avauksesta.

Selvityksen mukaan kantelijaa ei tavoitettu puhelimitse hänen numerostaan eivätkä hänen osoitetietonsa olleet tiedossa terveysasemalla. Tämän vuoksi tietoja ei voitu lähettää hänelle.

3.3 Kannanotto

Asiakirjoista käytettävissä olevan selvityksen perusteella totean, että kantelijan äidin kuolintodistuksen laatiminen viivästyi, koska se laadittiin vasta 28.4.2017. Tapahtuma-aikaan voimassa olleen kuolemansyyn selvittämisestä annetun asetuksen 19 §:n 4 momentin mukaan asianomaisen lääkärin oli viipymättä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluessa kuoleman toteamisesta, lähetettävä kuolintodistus Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle. Säännös vastaa voimassa olevan asetuksen 19 §:n 3 momenttia.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen kuolintodistuksen laatimisen viivästymisestä Porin perusturvan terveys- ja sairaalapalveluiden tietoon vastaisen varalle.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni johtajalle.